

ประกาศเปลี่ยนชื่ออำเภอ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาที่ กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า ท้องที่ ๆ แบ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมือง เรียกว่าอำเภอ และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน นั้น ลักษณะที่จะขนานนามอำเภอได้ใช้วิธีอยู่เป็น ๓ อย่าง คือ

อย่าง ที่ ๑ เรียกนาม อำเภอตามชื่อตำบลที่ตั้งที่ว่าการ อำเภอ นั้น อย่าง อำเภอ บ้านโป่ง อำเภอโพธาราม เมืองราชบุรี เป็นต้นอย่าง ๆ หนึ่ง

อย่าง ที่ ๒ เรียกนามอำเภอตามนามของท้องที่นั้น ที่มีมาในทำเนียบโบราณ เช่น อำเภอเมืองอินทบุรี อำเภอเมืองพรหมบุรี ในมณฑลกรุงเก่าเป็นตัวอย่าง อาศัยเหตุที่อำเภอทั้ง ๒ นั้น เคยตั้งเป็นเมืองมาก่อน นี้ อย่าง หนึ่ง

อย่าง ที่ ๓ เอาชื่อตำบลสำคัญในท้องที่อำเภอ นั้น ที่ปรากฏในพระราชพงษาวดาร มาเรียกเป็นนามอำเภอ เช่น อำเภอพระพุทธบาท ในมณฑลกรุงเก่า อำเภอพระแท่น ในมณฑลราชบุรี เป็นต้น อันที่จริงที่ว่าการอำเภอมิได้ตั้งอยู่ที่บริเวณ พระพุทธบาท หรือ พระแท่น เป็นแต่เอาชื่อมาเรียกเป็นนามอำเภอ นี้ อย่าง หนึ่ง

ลักษณะที่จะขนานนามอำเภอโดยวิธี ๓ อย่าง คึงกล่าวมานี้ ที่เอาชื่อตำบลซึ่งตั้งที่ว่าการ อำเภอ มาเรียกเป็นนามอำเภอ ตั้งว่ามาใน

อย่าง ที่ ๑ ถ้าเป็น ตำบล ซึ่ง คน ทั้งหลาย รู้จักกัน มาก เช่น บ้านโป่ง และโพธาราม ก็ ตั้ง อยู่ ถ้าเป็น ตำบล ที่ ชื่อ ไม่ใคร่ ปรากฏ แพร่ หลาย นอก จาก แก่ คน ใน ท้อง ที่ นั้น ก็ มัก จะ ลำบาก ใน การ ปกครอง เพราะ ผู้ อยู่ ที่ นั้น ไม่ทราบ ว่า อำเภอ นั้น ตั้ง อยู่ ทิวไหน ทิศไหน ของเมือง นั้น ๆ อีกประการ ๑ ชื่อ ของ ที่ ซึ่งมี เรื่อง เนื้อ ในพงษาวดาร และใน หนังสือ พระราชพงษาวดาร เรียก อย่าง ๑ ถ้ามา เรียก เป็น อย่าง อื่น ไปเสีย ก็ พา ให้เป็น ความ ลำบาก แก่ การศึกษา พงษาวดาร ด้วย ด้วยเหตุ เหล่านี้ เมื่อพบ หลักฐาน อันสมควร จึงได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เปลี่ยน ชื่อ อำเภอ ซึ่ง อยู่ใน จำพวก อย่าง ที่ ๑ มาเป็น อย่าง ที่ ๒ หรือ ที่ ๓ มา เนื้อ ๆ ยกตัว อย่าง ดัง อำเภอ เมือง กุมทลไชย ในมณฑลอุดร เมื่อ ได้ ทรง ทราบ ว่า คือ อำเภอ นั้น เป็น ที่ แห่ง เดียว กับ หนองบัวลำภู ซึ่ง ปรากฏ ใน พระราชพงษาวดาร มาแต่ ในแผ่นดิน สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช นั้น ก็ ได้ โปรด ให้ เปลี่ยน นาม อำเภอ นั้น ให้ เรียกว่า อำเภอ หนองบัวลำภู ดัง แจง อยู่ใน ประกาศ เมื่อ ณ วันที่ ๒ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น แล้ว

บัดนี้ ความ ทราบ ผิด ของ ชื่อ พระบาท ว่า อำเภอ ซึ่ง ชื่อ ที่มี เรื่อง เนื้อ ด้วย พงษาวดาร แต่ ยัง เรียก ชื่อ อำเภอ ไม่ตรง กับ ชื่อ ที่ เรียก ใน หนังสือ พระราชพงษาวดาร มีอยู่ อีก ๒ อำเภอ แต่ อำเภอ ที่ เรียก ชื่อ ยัง ไม่ตรง กับ สิ่ง สำคัญ ใน อำเภอ นั้น มีอยู่ ชื่อ อำเภอ หนึ่ง คือ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๕๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๙๓๐

๑ อำเภอพันธนะ เมือง นครราชสีมา ได้ความตามหนังสือ พระราช
พงษาวดารว่า เมื่อปีชวดจุลศักราช ๑๑๓๐ พุทธศักราช ๒๓๑๑ ครั้ง
กรุงธนบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก กับสมเด็จพระอนุชา
ธิราช กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ได้เสด็จยกกองทัพขึ้น
ไปรบเจ้าพิมาย ต่ำนขุนทดได้เป็นที่แรก ตำนขุนทดนี้ อยู่ใน
ท้องที่อำเภอพันธนะนี้เอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน
ชื่ออำเภอพันธนะเรียกต่อไปว่า อำเภอตำนขุนทด อำเภอ ๑

๒ อำเภอท่าบ่อ เมือง อุดรธานี มีเนื้อความปรากฏในหนังสือพระ
ราชพงษาวดารว่า เมื่อปีจอจุลศักราช ๑๑๔๐ พุทธศักราช ๒๓๒๑ ครั้ง
กรุงธนบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก กับสมเด็จพระอนุชา
ธิราช กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ได้เสด็จยกกองทัพขึ้นไปที่กรุง
ศรีสัตนาคนหุต ตั้งทัพหลวงที่เมืองพานพร้าว ตรงกรุงศรีสัตนาคนหุตข้าม
แต่เมื่อที่กรุงศรีสัตนาคนหุตได้แล้ว ได้เชิญพระมหามณเฑียรบันปฏิมากร
แก้วมรกต แต่พระบาง มาไว้ที่เมืองพานพร้าว ก่อนที่จะเชิญลงมากรุง
ธนบุรี เมืองพานพร้าวนี้อยู่ในท้องที่อำเภอท่าบ่อ จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามอำเภอท่าบ่อ ให้เรียกต่อไปว่า อำเภอ
เมืองพานพร้าว อำเภอ ๑

๓ อำเภอสนามจันทร์ เมือง ฉะเชิงเทรานั้น เรียกตามคำบ่อที่ตั้งที่ว่า
การอำเภอ ชื่อพ้องกับชื่อพระราชวังที่เมืองนครปฐม ที่จริงสิ่งสำคัญ

เล่ม ๓๑ หน้า ๙๓๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ในท้องที่อำเภอ นั้น มีอยู่ คือ เขตดินที่ชั้นชื่อ ภูพานในแม่น้ำบางปะกง
ก็ อยู่ในท้องที่ อำเภอ นี้เอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน
ชื่ออำเภอ สันนามจันทร์ เรียกว่า อำเภอเขาคิน อีก อำเภอ ๑ แต่ขึ้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศ

พจนกกรมการ ตำแหน่งนา

บอก ด่วน น่าจะแจกโฉนดสำหรับที่ดิน

ด้วย ข้าพเจ้าได้ รับ หนังสือ ศาสดเมือง สุพรรณบุรี ให้ ออกโฉนดให้
นายคำมะณี ใน ที่ดิน ตำบลไม้ขวาง อำเภอเมือง แขวง เมือง สุพรรณบุรี
ระวาง ๓๗ น. ๒ อ. เลขที่ดิน ๑๐๒ หน้าสำรวจ ๒๕๕ โดย ศาสด
พิพากษาให้ ที่ดิน ราย นี้ เป็น สิทธิ แก่ นายคำมะณี แต่ให้ ออกโฉนดที่ดิน
ราย นี้ ให้ แก่ นายคำมะณี รับไป ความ แจง ใน หนังสือ ศาสด หมายเลข
ที่ ๒๖/๑๓๓ ลง วันที่ ๓๐ เดือน พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๗
นี้ แล้ว

การได้ ส่วน ที่ดิน ในตำบล ซึ่ง ได้ ออกโฉนดใหม่ แล้ว นี้ ข้าพเจ้า ได้
จัด เจ้าพนักงาน สำรวจ พิสูจน์ เขต ที่ดิน พร้อม ด้วย กำหนด ที่ตั้ง แล้ว
เพราะฉะนั้น ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด มี กิจ เกี่ยว ข้อง ด้วย ที่ดิน ราย นี้ ประการใด
ก็ให้ ทำ คำ ร้อง ไป ขึ้น ต่อ กรมการ ตำแหน่งนา เมือง สุพรรณบุรี ภายใน